

Sygn. akt V Ca 205/18

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Chłędowska
Sędziowie:	SSO Magdalena Kocój (spr.) SSO w SR deol. do SO Piotr Osowy
Protokolant:	st. sekr. sąd. Edyta Rak

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2018 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku M. J.

przy udziale A. J.

o zezwolenie na wydanie paszportu dla małoletniej J. J.

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt III Nsm 1216/17

I. oddala apelację,

II. orzeka, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

SSO Magdalena Kocój SSO Barbara Chłędowska SSO w SR del. do SO Piotr Osowy

Sygn. akt V Ca 205/18

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 13 września 2018r.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy z wniosku M. J. z udziałem A. J. o zezwolenie na wydanie paszportu dla małoletniej J. J. postanowieniem z dnia 6 grudnia 2017r., sygn. akt III Nsm 1216/17 zezwolił wnioskodawczyni M. J. jako matce i przedstawicielce ustawowej małoletniej J. J., ur. (...) w R. - na wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu paszportowego o wydanie paszportu dla małoletniej – w miejsce zgody uczestnika A. J. oraz zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 280 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji rozstrzygnięcie swoje oparł na następujących ustaleniach stanu faktycznego.

J. J. jest wspólnym dzieckiem wnioskodawczynie i uczestnika. Dziecko urodziło się (...) Jej rodzice nie mieszkają ze sobą, małoletnia przebywa przy matce, przy czym jej ojciec pozostaje z nią w stałym kontakcie. Strony są ze sobą skonfliktowane, nie mogą dojść do porozumienia w najprostszych sprawach dotyczących dziecka, w tym w kwestii wydania paszportu. Matka w sposób prawidłowy zajmuje się wychowaniem małoletniej.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek, zaznaczając, że wydanie paszportu dla dziecka należy do istotnych spraw związanych z jego prowadzeniem. Wymaga więc obopólnej zgody rodziców. W razie sporu pomiędzy nimi w tej kwestii pojawia się droga sądowa (art. 97 §2 k.r.o.). Istotą tego postępowania jest nie tyle zbadanie sprawy pod względem faktycznym, ile zapoznanie się z argumentacją uczestników – pozostających w sporze co do określonej sprawy wynikającej z prowadzenia dziecka.

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy z dn. 13.07.2006r. o dokumentach paszportowych wnioski o wydanie paszportu dla osoby małoletniej składają jego rodzice. Kolejny przepis tej ustawy (art. 14) stanowi, iż do wydania dziecku paszportu konieczna jest pisemna zgoda obojga jego rodziców, a w wypadku braku zgodności stanowisk – orzeczenie sądu opiekuńczego, które zastępuje tę zgodę. A zatem przepisy tej ustawy przewidują konieczność wydania orzeczenia w razie braku porozumienia pomiędzy rodzicami co do kwestii wyrobienia paszportu dla małoletniego – kwalifikując tę sprawę w świetle art. 97 §2 k.ro. jako istotną.

Sąd stwierdził, iż wydanie dziecku paszportu nie wywołuje w jego życiu szczególnie doniosłych konsekwencji. Małoletni staje się po prostu posiadaczem dokumentu, który umożliwia przekroczenie granicy oraz poświadcza dane osobowe w nim stwierdzone. Z tego punktu widzenia, Sąd uznał, nie ma żadnych przesłanek w świetle ustalonych okoliczności, aby pozbawiać dziecko prawa do posiadania tego dokumentu. Z równym powodzeniem można byłoby negować wydanie dziecku karty szczepień, a w późniejszym okresie legitymacji szkolnej. Spór pomiędzy stronami nie jest podyktowany dbałością o dobro małoletniego, lecz wynika z istniejącego pomiędzy stronami konfliktu. Jak wyjaśnił Sąd, osiã niniejszego postępowania nie jest ani sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dziecka, ani nawet zezwolenie na jego wyjazd za granicę. Uzyskanie orzeczenia zezwalającego na wyrobienie paszportu nie zastępuje zgody na wyjazd dziecka za granicę i nie pozwala swobodnie decydować o możliwości zabrania go poza terytorium państwa, w którym posiada on miejsce zamieszkania. Posiadanie paszportu nie czyni legalnym uprowadzenie dziecka rozumianego jako aktu przeniesienia go do innego kraju bez zgody rodzica, któremu przysługuje prawo do opieki. W sprawie o zezwolenie na wydanie dziecku paszportu Sąd powinien badać jedynie to, czy posiadanie przez małoletniego owego dokumentu jest zgodne z jego interesem. Tego rodzaju sprawy muszą z reguły zakończyć się pozytywnym rozstrzygnięciem, co jest zresztą zgodne z wyrażoną w art. 3 niniejszej ustawy zasadą powszechnej dostępności dokumentu paszportowego. W myśl tej zasady każdy obywatel (a więc również dziecko) ma prawo do otrzymania paszportu, a pobawienie lub ograniczenie tego prawa może nastąpić wyłącznie w przypadkach przewidzianych w ustawie. W konsekwencji nie można domniemywać, że dziecko wyposażone w paszport może być uprowadzone. Stanowisko uczestnika opierało się na obawach, które same w sobie nie mogą stanowić podstawy rozstrzygnięcia. Gdyby nawet wniosek dotyczył obok wydania paszportu również wyjazdu dziecka za granicę, to jak podkreślił Sąd, w świetle pozyskanego materiału procesowego byłby on w pełni uzasadniony i to nie tylko z powodu braku racjonalnych powodów sprzeciwu uczestnika w tej kwestii. We współczesnym świecie możliwość swobodnego przemieszczania się (również przez dzieci) jest wartością powszechnie akceptowaną w państwach demokratycznych. Nie ma żadnych podstaw do postawienia nawet teoretycznego założenia, że wnioskodawczynie zabierając dziecko poza granice kraju działałaby na jego szkodę lub mogłaby zagrozić jego dobru.

Z tych względów Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji. Rozstrzygając o kosztach Sąd zastosował art. 520 §2 k.p.c.

Apelację od niniejszego postanowienia wniósł uczestnik zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

- a) naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przesłuchanie stron, a tym samym niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy,
- b) naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o uzupełnienie wywiadu kuratora, a tym samym niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy,
- c) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez wskazanie w uzasadnieniu skarżonego postanowienia, iż istotą sprawy nie są fakty a argumentacja uczestników,
- d) naruszenie art. 229 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez nieprzesłuchanie stron podczas, gdy nie było żadnych przeszkód prawnych i faktycznych do przesłuchania stron,
- e) naruszenie art. 232 zdanie 2 k.p.c. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej w zakresie ustalenia w jakim celu małoletnia będzie potrzebowała dokumentu paszportowego,
- f) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie jedynie dowodu z wywiadu kuratora opartego na oświadczeniu wnioskodawczynie.

W związku z powyższymi zarzutami wnosił o:

- uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelacja uczestnika wraz uzasadnieniem zalega na kartach 30 – 32 akt sprawy.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wносиła o:

1. o oddalenie apelacji uczestnika w całości,
2. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dołączonych do odpowiedzi na apelację pism na okoliczność ich treści,
3. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Odpowiedź na apelację wraz z uzasadnieniem znajduje się na kartach 40 – 43 akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika jako bezzasadna podlegała oddaleniu, po uzupełnieniu, w niewielkim zakresie, postępowania dowodowego.

Należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 93 § 1 k.r.o. władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, którzy sprawują pieczę nad osobą dziecka, zarząd jego majątkiem oraz reprezentują dziecko. Rodzice powinni władzę rodzicielską sprawować w taki sposób, aby wszystkie ich poczynania odpowiadały interesom dziecka, czyli tak jak wymaga tego dobro dziecka z poszanowaniem jego praw i godności (art.95 § 1 k.r.o.). Dobro dziecka odgrywa pierwszoplanową rolę, gdy chodzi o pieczę nad dzieckiem. Przy wychowywaniu dziecka, dbaniu o jego rozwój fizyczny, duchowy, organizowaniu warunków życia, ochronie przed niebezpieczeństwami i zagrożeniami, rodzice obowiązani są współdziałać ze sobą (art.96 k.r.o.). W braku porozumienia między rodzicami rozstrzyga sąd opiekuńczy (art.97 § 2 k.r.o.).

W sytuacji, w której władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, złożenie wniosku o wydanie paszportu małoletniemu dziecku wymaga ich wspólnego, zgodnego działania. Podjęcie decyzji w kwestii wystąpienia z takim wnioskiem należy do istotnych spraw dziecka, o których rodzice rozstrzygają wspólnie, natomiast w braku

porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy na podstawie art. 97 § 2 k.r.o. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., sygn. akt I CZ 153/11).

Zwrócić należy uwagę na treść art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 758 t.jedn.), który stanowi, iż na wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej jest wymagana pisemna zgoda obojga rodziców, których własnoręczność podpisów poświadczą organ paszportowy lub notariusz, chyba że na podstawie orzeczenia sądu jeden z rodziców został pozbawiony władzy rodzicielskiej lub władza ta została ograniczona. W przypadku braku zgodności stanowisk rodziców lub niemożności uzyskania zgody jednego z nich, zgodę na wydanie dokumentu paszportowego zastępuje orzeczenie sądu rodzinnego.

Zgodnie z treścią art. 13 ust. 1 pkt 1 ww ustawy wnioski o wydanie dokumentu paszportowego składa się osobiście, z wyjątkiem przypadku dot. m.in. sytuacji gdy wniosek o wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów wraz z pisemną zgodą drugiego z rodziców lub ustanowionego przez sąd opiekuna, poświadczoną za zgodność podpisu przez organ paszportowy lub notariusza.

Sąd Okręgowy w postępowaniu apelacyjnym dopuścił dowód z oświadczenia ojca wnioskodawczyni (k.44) i umowy kupna-sprzedaży poświadczonej notarialnie z tłumaczeniem przysięgłym (k.45-46).

Z dokumentów tych, obdarzonych przez Sąd walorem wiarygodności, a niekwestionowanych przez uczestnika, wynika, iż dziadek małoletniej pracuje od kilku lat głównie na terytorium Holandii, a brat matki małoletniej jest współwłaścicielem nieruchomości na terenie Ukrainy.

Ponadto Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania uczestników na okoliczności objęte wnioskiem. Wyjaśnienia te, w pełni wiarygodne, jednoznacznie wskazały, iż nie ma żadnych powodów dla których małoletnia J. J. nie powinna dysponować dokumentem paszportowym.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, zaś podnoszone przez skarżącego okoliczności związane z postulowanym przez niego uzupełnieniem postępowania dowodowego o dodatkowy wywiad kuratora, w świetle wyjaśnień uczestników, na uwzględnienie nie zasługują.

Sąd I instancji wbrew twierdzeniom skarżącego w sposób prawidłowy zrekonstruował stan faktycznych w niniejszej sprawie oparł się na wiarygodnych w tym zakresie dowodach i w sposób właściwy, podlegający ochronie art. 233 § 1 k.p.c. ocenił ich wiarygodność. Sąd Rejonowy właściwie dokonał również subsumcji ustalonych okoliczności pod właściwe przepisy prawa materialnego, w związku z czym brak było podstaw do podważenia zaskarżonego postanowienia w sposób oczekiwany przez apelującego.

Mając na uwadze okoliczność, iż podniesione przez skarżącego zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego okazały się nieuzasadnione (jedynie dla pełniejszego wyjaśnienia sprawy wysłuchano uczestników), Sąd oddalił apelację w oparciu o treści art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Podkreśleniu przy tym wymaga okoliczność podniesiona już w uzasadnieniu Sądu I instancji, iż niniejsza sprawa nie dotyczyła ani zmiany orzeczenia o kontaktach z małoletnią ani wyrażeniu zgody na wyjazd małoletniej za granicę, co w głównej mierze błędnie było akcentowane przez uczestnika. Rodzice dziecka w kwestii nawet krótkotrwałych wyjazdów małoletniej za granicę powinni wzajemnie się o tym informować, albowiem obojgu im przysługuje władza rodzicielska.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o treść art. 520 § 1 k.p.c., mając na uwadze okoliczność, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że interesy uczestników w materii objętej postępowaniem są sprzeczne, skoro

przedmiotem rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie są w gruncie rzeczy interesy uczestników lecz ich wspólnego małoletniego dziecka.

SSO Magdalena Kocój SSO Barbara Chłędowska SSO w SR del. do SO Piotr Osowy

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi uczestnika adw.
(...)

R., 17.09.2018r.